

Sygn. akt VIII U 2131/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Anna Capik-Pater
Protokolant	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2019 r. w Gliwicach

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 maja 2018 r. **nr** (...) - (...) - (...)

25 lipca 2018 r. **nr** (...) - (...) - (...)

25 lipca 2018 r. **nr** (...) - (...) - (...)

25 lipca 2018 r. **nr** (...) - SER - (...)

1. oddała odwołania;

2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 2131/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 maja 2018 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. S. prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nowo ustalone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru (111,22% i 235,92%) okazały się niższe od poprzednio obliczonego wynoszącego 277,70%.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony. Wniósł odwołanie, w którym domagał się przeliczenia emerytury zgodnie z ww. przepisem. Wskazał, że odmówiono mu prawa do przeliczenia emerytury na podstawie ww. przepisów m.in. z powodu braku dokumentacji zarobkowej sprzed 1980 r. W ocenie ubezpieczonego, nie może on ponosić ujemnych konsekwencji obowiązujących w poprzednich latach przepisów, który nie wymagały od pracodawców przechowywania dokumentów.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sprawa zawisła przed tutejszym Sądem pod sygn. akt VIII U 2131/18.

Decyzją z dnia 25 lipca 2018 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 111 ustawy emerytalnej, albowiem nowo ustalone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru (89,68% i 238,60%) okazały się niższe od poprzednio obliczonego wynoszącego 277,70%.

Decyzją z dnia 25 lipca 2018 r. organ rentowy na podstawie art. 114 ustawy emerytalnej, odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego wszczęcia postępowania celem ponownego obliczenia świadczenia na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej, albowiem ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dowodów mających wpływ na wysokość świadczenia.

Decyzją z dnia 25 lipca 2018 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110 ustawy emerytalnej, albowiem nowo ustalone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru (89,68% i 238,60%) są okazały się niższe od poprzednio obliczonego wynoszącego 277,70%. Jednocześnie uchylono powyższą decyzję organu rentowego z dnia 29 maja 2018 r.

Od powyższych decyzji z dnia 25 lipca 2018 r. ubezpieczony wniósł odwołanie. Podtrzymał argumentację jak w odwołaniu od decyzji z dnia 29 maja 2018 r.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sprawa z odwołania od powyższych decyzji organu rentowego z dnia 25 lipca 2018 r. zawisła przed tutejszym Sądem pod sygn. akt VIII U 2653/18. Następnie została połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą o sygn. akt VIII U 2131/18.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. S. urodził się w dniu (...)

Ubezpieczony pracował:

- w KWK (...) od 13 września 1973 r. do 14 września 1974 r. jako ładowacz pod ziemią,
- w KWK (...) od 25 września 1974 r. do 30 sierpnia 1976 r. jako ładowacz pod ziemią,
- w (...) Fabryce (...) od 17 października 1976 r. do 19 lutego 1977 r. jako monter konstrukcji stalowych.

Natomiast w okresie od 4 marca 1977 r. do 30 kwietnia 1999 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w G. (dalej w treści: (...)), z tym, że:

- od 4 marca 1977 r. do 30 kwietnia 1979 r. jako ładowacz pod ziemią,
- od 1 maja 1979 r. do 29 lutego 1980 r. jako młodszy górnik pod ziemią,

- od 1 marca 1980 r. do 21 lutego 1985 r. jako górnik pod ziemią,
- od 22 lutego 1985 r. do 31 marca 1998 r. jako górnik strzałowy pod ziemią,
- od 1 kwietnia 1998 r. do 30 kwietnia 1999 r. przebywał na urlopie górniczym.

Decyzją organu rentowego z dnia 30 marca 1999 r. przyznano ubezpieczonemu emeryturę górniczą od dnia 1 maja 1999 r. Do podstawy wymiaru emerytury przyjęto osiągnięte przez niego wynagrodzenie z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. z lat 1982-1991. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 277,70% i został ograniczony do 250%.

(...) Oddział KWK (...) nie posiada dokumentacji płacowej ubezpieczonej sprzed 1980 r., a (...) Sp. z o.o. sprzed 1979 r.

Decyzją z dnia 1 kwietnia 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury, zgodnie z art. 110a ustawy emerytalnej. Od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie, które następnie zostało oddalone wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 16 maja 2017 r. (sygn. akt VIII U 1051/16). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został ustalony na podstawie lat 1979-1992, 1994-1997, 2006 i 2009 i wyniósł 238,60%. Wyrok jest prawomocny.

W dniu 30 kwietnia 2018 r. ubezpieczony wniósł do organu rentowego o przeliczenie przyznanej mu emerytury.

Decyzją z 29 maja 2018 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110 ustawy emerytalnej, z przyczyn wyżej wskazanych.

Następnie w dniu 25 lipca 2018 r. wydał 3 kolejne decyzje, w których odmówił ubezpieczonemu przeliczenia emerytury na podstawie:

- art. 111 ustawy emerytalnej (pierwsza decyzja),
- art. 110 ustawy emerytalnej oraz uchylił ww. decyzję z dnia 29 maja 2018 r. (druga decyzja)
- art. 114 ustawy emerytalnej (trzecia decyzja), dot. przeliczenia emerytury w oparciu o art. 110a ustawy emerytalnej.

Od powyższych decyzji z dnia 25 lipca 2018 r. oraz z dnia 29 maja 2018 r. ubezpieczony wniósł odwołania, które zainicjowały niniejsze postępowanie.

W trakcie postępowania sądowego dopuszczono dowód z opinii biegłego z zakresu emerytur i rent K. S., któremu zlecono ustalenie wysokości emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 110a, 110 i 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w najkorzystniejszej wersji, przy uczynieniu zadość powołanym artykułom, po uprzednim odtworzeniu wynagrodzeń ubezpieczonego za nieudokumentowane okresy na podstawie akt osobowo-płacowych znajdujących się w aktach sprawy, przy uwzględnieniu w tych okresach przepisów płacowych, w tym Układów Zbiorowych, na podstawie akt organu rentowego stanowiących część składową niniejszych akt oraz przy założeniu, że ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie z Karty Górnika, deputat węglowy, dodatek za zmianę trzecią pracując 1/3 miesiąca na tę zmianę.

Wynagrodzenie ubezpieczonego z okresu 1979-1999 wynika z druku rp-7. Natomiast za rok 1976 r. wynika ono częściowo z legitymacji ubezpieczeniowej.

W związku z powyższym, biegły odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za nieudokumentowany okres od 1975 r. do 1979 r. Do obliczeń uwzględniono tylko te składniki, co do których nie było wątpliwości, że ubezpieczony je otrzymywał, a więc wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika, deputat węglowy, dodatek za pracę na III zmianie przy założeniu, że ubezpieczony pracował na niej w wymiarze 1/3 miesiąca oraz dodatek za pracę na II zmianie (od 1 października 1974 r.).

Stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego wynagrodzenia w kraju, zgodnie z obliczeniami biegłego kształtuje się następująco:

Rok	Wynagrodzenie ubezpieczonego	Średnia krajowa	%
1973	8.238	33.576	24,54
1974	37 458	38 220	98,01
1975	42 540	46 956	90,60
1976	37 552	51 372	73,10
1977	38 824	55 152	70,39
1978	42 815	58 644	73,01
1979	111.190	63.924	173,94
1980	144.718	72.480	199,67
1981	207.299	92.268	224,66
1982	348.755	139.572	249,87
1983	472.234	173.700	271,87
1984	586.774	202.056	290,40
1985	691.375	240.060	288,00
1986	985.903	289.140	340,98
1987	1.066.588	350.208	304,56
1988	1.855.322	637.080	291,22

1989	6.827.595	2.481.096	275,18
1990	26.655.842	12.355.644	215,74
1991	52.919.220	21.240.000	249,15
1992	71.817.200	35.220.000	203,91
1993	39.248.200	47.940.000	81,87
1994	104.598.000	63.936.000	163,60
1995	15.186,26	8.431,44	180,11
1996	19.866,95	10.476,00	189,64
1997	27.614,23	12.743,16	216,70
1998	20.134,79	14.873,88	135,37
2005	0	28 563,48	0
2006	68.714,65	29.726,76	231,15
2007	35.309,76	32.292,36	109,34
2008	55.840,51	35.326,56	158,07
2009	78.818,58	37.235,52	211,68
2010	10 405,60	38 699,767	26,89
2011	57 133,44	40 794,24	140,05
2012	0	42 260.04	0
2013	4 600	43 800,72	10,50
2014	4150	45 401,52	9,14

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, z uwzględnieniem zarobków po przyznaniu świadczenia kształtuje się następująco:

<i>L.p.</i>	<i>rok kalendarzowy</i>	<i>zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)</i>	<i>kwota rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego za rok kalendarzowy (w zł)</i>	<i>stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)</i>
1	1979	111.190	63.924	173,94
2	1980	144.718	72.480	199,67
3	1981	207.299	92.268	224,66
4	1982	348.755	139.572	249,87
5	1983	472.234	173.700	271,87
6	1984	586.774	202.056	290,40
7	1985	691.375	240.060	288,00
8	1986	985.903	289.140	340,98
9	1987	1.066.588	350.208	304,56
10	1988	1.855.322	637.080	291,22
11	1989	6.827.595	2.481.096	275,18
12	1990	26.655.842	12.355.644	215,74
13	1991	52.919.220	21.240.000	249,15
14	1992	71.817.200	35.220.000	203,91

15	1994	104.598.000	63.936.000	163,60
16	1995	15.186,26	8.431,44	180,11
17	1996	19.866,95	10.476,00	189,64
18	1997	27.614,23	12.743,16	216,70
19	2006	68.714,65	29.726,76	231,15
20	2009	78.818,58	37.235,52	211,68
SUMA:	4 772,03			
Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury	238,60			

Z kolei wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wariancie z 10 lat wybranych z ostatnich 20 lat poprzedzających rok, w którym ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury ubezpieczony (lata 2005-2014), zgodnie z opinią biegłego wynosi 89,68%, czyli tyle samo co w ustaleniach organu rentowego.

Obliczenia dokonane przez biegłego zostały zakwestionowane przez ubezpieczonego. W związku z tym, Sąd zobowiązał ubezpieczonego do sporządzenia hipotetycznego wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru dla ubezpieczonego przy wzięciu pod uwagę wszelkich podnoszonych zarzutów oraz przy uwzględnieniu wyższej stawki dniówkowej, jeśli podstawę odnajdzie on w aktach osobowych ubezpieczonego.

Ostatecznie ubezpieczony dokonał własnych obliczeń i odtworzył wynagrodzenie za okres od 1974 r. do 1978 r., przy czym w obliczeniach uwzględnił wyższą stawkę za dniówkę – 136 zł, od lutego 1974 r. Zgodnie z tym, wynagrodzenie kształtowało się następująco: 1974 r. – 48 134 zł; 1975 r. – 51 420 zł; 1976 r. – 38 292 zł; 1977 r. – 41 430 zł; 1978 r. – 51 695 zł.

Stosunek wynagrodzenie ubezpieczonego do średniego wynagrodzenia w latach 1974-1978, zgodnie z obliczeniami ubezpieczonego kształtował się w następujący sposób:

Rok	Wynagrodzenie ubezpieczonego	Średnia krajowa	%
1974	48 134	38 220	125,94
1975	51 420	46 956	109,51

1976	38 292	51 372	74,54
1977	41 430	55 152	75,12
1978	51 695	58 644	88,15

Obliczenia ubezpieczonego w żaden sposób nie wypłynęły na wysokość wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, albowiem lata, w których uwzględnił on wyższe wynagrodzenie, tj. lata 1974-1978, nie zostały uwzględnione przy obliczaniu końcowego wskaźnika, bowiem otrzymywane przez ubezpieczonego wynagrodzenie w tym okresie było zbyt niskie.

W związku dotychczas ustalona przez biegłego sądowego wysokość wskaźników wysokości podstawy wymiaru nie uległa zmianie. W dalszym ciągu wynosiły one 238,60% i 89,68%.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego; aktach osobowych ubezpieczonego, aktach tutejszego Sądu dotyczących spraw toczących się pod sygn. VIII U 1051/16 oraz VIII U 2653/18; legitymacji ubezpieczeniowej ubezpieczonego; zeznań świadka S. B. złożonych na rozprawie w dniu 16 stycznia 2019 r. (k.33-34); opinii sądowej sporządzonej przez biegłego K. S. z dnia 27 marca 2019 r.(k.38-43);

Sąd podzielił wnioski wynikające z opinii sądowej sporządzonej przez biegłego K. S., bowiem opinia została sporządzona w sposób fachowy i spójny. Biegły odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za okres nieudokumentowany w oparciu o dokumentację znajdującą się w aktach niniejszej sprawy, przepisy branżowe oraz złożone zeznania S. B.. Do obliczeń uwzględnił tylko i wyłącznie te składniki wynagrodzenia, które ubezpieczony z pewnością otrzymywał, a więc wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika, deputat węglowy oraz dodatki za pracę na II i III zmianie. Obliczone w ten sposób wskaźniki wysokości podstawy wymiaru okazały się niższe (238,60% i 89,68%) od poprzednio ustalonego (277,70%). W tym miejscu wskazać należy, na oczywistą omyłkę biegłego, bowiem przy obliczaniu wskaźnika z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, wskazał on, że najkorzystniejsze wynagrodzenie otrzymał on w latach 1979-1992, 1994-1999, 2006 i 2008, a powinno być 1979-1992, 1994-1999, 2006, 2009. Wówczas suma wskaźników faktycznie wynosi 4 772,03%. Jednocześnie zarzuty ubezpieczonego podniesione do przedmiotowej opinii sądowej są bez znaczenia. Ubezpieczony kwestionował obliczenia biegłego, w tym przyjęte przez niego wynagrodzenie za lata 1974-1978. Na polecenie Sądu, po uzupełnieniu postępowania dowodowego o wnioskowane przez ubezpieczonego akta, dokonał on własnych obliczeń. Wprawdzie po ich wykonaniu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w ww. poszczególnych latach okazał się wyższy od tego, który obliczył biegły, lecz ostatecznie nie miało to wpływu na obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego oraz 10 kolejnych lat wybranych z ostatnich 20 lat poprzedzających rok, w którym ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury, bowiem lata 1974-1979 nie zostały uwzględnione w tych obliczeniach, gdyż wynagrodzenie, które otrzymywał w tym okresie ubezpieczony było zbyt niskie.

Sąd pominął dowód z przesłuchania ubezpieczonego wobec jego nieuzasadnionego niestawiennictwa na rozprawach.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z akt osobowych osób pracujących wspólnie z ubezpieczonym, w tym akt emerytalnych S. B., albowiem odtworzenie wynagrodzenia osoby ubiegającej się o przeliczenie emerytury, musi opierać się tylko i wyłącznie na pewnych składnikach wynagrodzenia, które bez wątplenia ta osoba otrzymywała. Nie sposób przyjąć, że osoba otrzymywała wynagrodzenie takie samo jak inni pracownicy, których zarobki zostały udokumentowane. Fakt, że osoby te pracowały razem nie przesądza jeszcze o tym, że ich wynagrodzenia było podobne. Podkreślić należy, że w sprawie, w której dokonuje się obliczenia wysokości emerytury, rzeczą sądu jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za

poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wskazane muszą być w sposób niebudzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 6 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa 1878/14). Jednocześnie za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się kwotę udowodnioną przez ubezpieczonego, która niekoniecznie musi odpowiadać wysokości faktycznie uzyskanego wynagrodzenia, gdyż na niektóre składniki wynagrodzenia może nie być wystarczających dowodów.

Sąd oddalił wniosek organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego sądowego, uznając go za zbędny i zmierzający do bezpodstawnego przedłużenia postępowania. W ocenie Sądu, wszelkie istotne okoliczności zostały już wyjaśnione, a materiał dowodowy był kompletny i mógł stanowić podstawę ustaleń faktycznych, a następnie wydanie rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołania ubezpieczonego nie zasługują na uwzględnienie. Zaskarżone decyzje okazały się prawidłowe.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art. 110, 110a i 111 ustawy emerytalnej. Obliczony przez organ rentowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru okazał się niższy od wcześniej ustalonego, stąd odmówił on ubezpieczonemu przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110 i 111 ustawy emerytalnej, co też znalazło swoje odzwierciedlenie w dwóch zaskarżonych decyzjach z 25 lipca 2018 r. (jedna z tych decyzji uchyliła również zaskarżoną decyzję z 29 maja 2018 r.). Ponadto, w związku z tym, że ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dowodów mających wpływ na wysokość świadczenia, organ rentowy w kolejnej zaskarżonej decyzji z dnia 25 lipca 2018 r. odmówił ubezpieczonemu przeliczenie emerytury w myśl art. 110a ustawy emerytalnej.

W pierwszej kolejności Sąd odniesie się do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej.

Zgodnie z art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 t.j.) , wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek
- o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Przechodząc do dalszej części rozważań należy wskazać, że zaskarżona decyzja z dnia 25 lipca 2018 r. została wydana w oparciu o art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyła lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Zaznaczyć należy, że wcześniej, bowiem w dniu 1 kwietnia 2016 r. organ rentowy wydał decyzję, w której to odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego przeliczenia emerytury w myśl art. 110 a ustawy emerytalnej, a odwołanie ubezpieczonego od tej decyzji zostało ostatecznie oddalone wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 16 maja 2017 r. (sygn. akt VIII U 1051/16). Obliczony w tym postępowaniu wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie przekroczył 250%. Wyniósł on 238,60% i został ustalony na podstawie lat 1979-1992, 1994-1997, 2006 i 2009. Następnie organ rentowy

wydając zaskarżoną decyzję wszczynającą niniejsze postępowanie podniósł, że nie przedłożono nowych dowodów lub ujawniono nowych okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Obliczony przez organ rentowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w zaskarżonej decyzji wyniósł 238,60%, a więc jego wysokość nie uległa zmianie. Do obliczeń zostały uwzględnione te same lata, co wcześniej. Tym samym, stanowisko organu rentowego było słuszne, i odwołanie od tej decyzji należało oddalić, zgodnie z art. 477¹⁴§1 kpc.

Przechodząc do dalszych rozważań, należy odnieść się do ewentualnego przeliczenia emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 110 ustawy emerytalnej. Dla przypomnienia należy wskazać, że przeliczenie w oparciu o ten przepis dotyczą dwie zaskarżone decyzji, tj. decyzja z dnia 29 maja 2018 r. oraz uchylająca tę decyzję decyzja odmowna z dnia 25 lipca 2018 r.

Zgodnie z art. 110 ustawy emerytalnej wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego (art. 110 ust.1).

Warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, w myśl ust. 1, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury lub renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130% (art. 110 ust. 2).

Okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176 (art. 110 ust. 3).

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący

wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

W trakcie niniejszego postępowania dopuszczono dowód z opinii biegłego K. S.. Biegły odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za okres nieudokumentowany (lata 1975-1979) oraz ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w dwóch wariantach, tj. z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytura oraz z 10 lat wybranych z ostatnich 20 lat poprzedzających rok, w którym ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury ubezpieczony. W obliczeniach słusznie uwzględnił tylko te składniki wynagrodzenia, co do których nie ma wątpliwości, że ubezpieczony je otrzymywał, a więc wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika, deputat węglowy oraz dodatek za pracę na II i III zmianie. Za pozostałe lata uwzględnił wynagrodzenie ubezpieczonego z druków rp 7 oraz legitymacji ubezpieczeniowej. Obliczone w ten sposób wskaźniki wynoszą 238,60% (wskaźnik z 20 lat) oraz 89,68% (wskaźnik z 10 lat). W pierwszym przypadku przyjęto do obliczeń lata 1979-1992, 1994-1999, 2006 i 2009. W drugim przypadku lata 2005-2014. Wskaźniki te nie różniły się od tych, które przyjął organ rentowy w zaskarżonej decyzji z dnia 25 lipca 2019 r. Jednocześnie wcześniej ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosił 277,70 % (decyzja o przyznaniu ubezpieczonemu prawa do emerytury z 30 marca 1999 r.). W związku z tym, że nowo ustalone wskaźniki wysokości podstawy wymiaru okazały się niższe od dotychczasowego, to odwołanie ubezpieczonego od ww. decyzji z dnia 29 maja 2019 r. i 25 lipca 2019 r. dotyczących przeliczenia emerytury w oparciu o art. 110 ustawy emerytalnej należało oddalić, zgodnie z art. 477¹⁴§1 kpc.

Ostatnia zaskarżona decyzja dotyczyła odmowy przeliczenia emerytury na podstawie art. 111 ustawy emerytalnej. Zgodnie z tym przepisem, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W związku z tym, że nowo ustalone wskaźniki (co wyżej omówiono) wynoszą 238,60% i 89,68%, a wcześniej ustalony wynosił 277,70% to również i w tym przypadku nie ma podstaw do przeliczenia emerytury w myśl art. 111 ustawy emerytalnej. W związku z tym, Sąd na podstawie art. 477¹⁴§1 kpc oddalił odwołanie od tej decyzji.

W związku z tym, że niniejsze postępowanie toczyło się od odwołań od czterech decyzji organu rentowego, to Sąd na podstawie art. 98 kpc oraz odpowiednio § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.), zasądził od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 720 zł (4 x 180 zł).

(-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater